Квета МОРОХОВІЧОВА ЦВИК
Ілустрації: Юлія ЄҐОРОВА РОҐОВА

Камаратя спід зеленого дуба і белавого неба

(Книжочка гаданок про найменшы дїточкы)

Сполок русиньскых писателїв Словеньска
Пряшів 2011

Веную своїй внучцї Ніколцї.
На памятку од бабкы, покладе мій.

Мґр. Квєта Галасова, роджена Мороховічова, понукать про найменшы дїточкы пригорщу ілустрованых гаданок під назвов – **Камаратя спід зеленого дуба і белавого неба.** Народила ся 20. 4. 1946 в Мостї (Чеська репубґіка). Її коріня сягать до русиньского села Пчолине, Сниньского окресу. Ту выходила пять клас початковой школы, на другім ступню ся продовжовала вчіти на ОДШ в Снинї, ту і зматуровала на Середнїй общоосвітнїй школї (СОШ). Маґістерьскый тітул здобыла на ФФ Універзіты Павла Йозефа Шафаріка в Пряшові. Постґрадуалны штудії абсолвовала на Факултї журналістікы Карловой універзіты у Празї.

Як редакторка робила в Прешовскых новинах, в Пряшівскім народностнім розгласовім высиланю, в Нашых новостях.

Свої статї публіковала і в такых прінтовых медіах як Выходословеньскы новины, Нове життя, Глас люду, Функціонарка. Цілый свій професійный жывот присвятила новинарьскій роботї. Писати не перестає ани на пензії. Вже даскілько років пише по русиньскы, своїм материньскым языком, а свої роботы публікує, главнї в Народных новинках, під меном Квета Мороховічова Цвик. Дотеперь ї вышла книжка поезій Думкы і тужбы (2010). Авторка є членка Сполку русиньскых писателів Словеньска і членка Літературного клубу Ґенерації при Книжниці Антона Бернолака в Новых Замках.

Стишкова книжка гаданок Кветы Мороховічовой Цвик має доповнити полічку дїтьскых книжочок, котрых з продукції новодобой русиньской літературы є іщі все мало. Бо праві ту ся кладуть заклады, о котры ся операть і материна реч, із якой цілый жывот черьпаєме жывотодарну мязґу.

Тыкать ся то главнї наймолодшой ґенерації, то єсть дїточок передшкольского віку, про котрых в єдній лінії із текстом книжкы стоять ілустрації майстрів пензля. В нашій книжці „Камаратя спід зеленого дуба і белавого неба“ буквы, слова, речіня будуть спроваджовати прекрасны вобразикы, котры про Вас намалёвала реномована авторка Юлія Єґорова Роґова.

Книжка гаданок най буде мілым сполочником Вашых дїточок і їх добров камаратков.

Выдаватель

Обсяг

Гаданкы про найменшы дїточкы

Нашы звірятка
1. Мачічка
2. Курочка
3. Їж
4. Дятель
5. Слимак
6. Пуляк
7. Бобрунка
8. Кыртіця
9. Моталь
10. Боцан
11. Лучный коник
12. Мышка
13. Когутик
14. Сова
15. Злата рыбка
16. Лабуди
17. Коник
18. Ластівкы
19. Пава
20. Псик
21. Потята
22. Коза
23. Муха
24. Гадина
25. Медвідіця
26. Пчолы
27. Зозуля
28. Кенґура
29. Корова
30. Вовірка
31. Пацятко
32. Лишка
33. Слон
34. Рак
35. Камзікы
36. Корытначка
37. Качка
38. Зайчік
39. Налпа
40. Малы курятка
41. Ослик
42. Бобер
43. Воробель
44. Пштрос
45. Вівця
46. Волінь
47. Тява/Верблюд
48. Мурянкы
49. Тучняк
50. Сойка
51. Поштовый голуб

Мілы дїточкы, важены родічі!

Роздумую так і сяк, якбы то лем найлїпше ся приговорити вшыткым Вам, дїточкам і дорослым, котры возьмете раз тоту книжочку до рук. Жебы сьте ї прияли за свою і мали з нёй ужыток і потїшіня. Видить ся мі, же ніч орігіналного не придумам, та попробую лем так ґнодухо, просто, але од сердця, Вам повісти пару слов.

Кідьже дїти передшкольского віку – котрым є тота книжочка в першім рядї урчена – іщі не знають самы чітати, але в книжках із вобразиками люблять листовати, думам собі, же і тоту книжочку прекрасно ілустровану панї малярьков собі з радістёв попозерають і облюблять. А вы, мілы родічі, їм тых пару рядків прочітайте. Своїм дїточкам тым поможете, абы писане слово, котре з Вашов помочов ся стає говореным словом, прияли за своє, подумали над ним і за помочі невычерьной дїтьской фантазії обогатили ся о новы понаучіня і познаня.

Мілы дїточкы!

В книжцї, котру тримаєте в руках, іде о звірятка. Домашнї і тоты, што жыють у вольній природї, то значіть на луках, в лїсї, ці у водї. Вы їх наісто знаєте. Подакотры із Вас маєте і свого домашнёго мілачіка, або сьте о них чули, а теперь попробуйте здогадати, котре звірятко в котрій ґаданцї ся скрывать. Я ем пересвідчена, же їх здогадаєте, чім властнї зробите долежітый крочік у своїм молоденькім жывотї. Обявите ся на першім ґарадічіку на пути за науков, за спознаванём світа, котрый нас обколешує і котрого сьме недїлимов сучастёв. Кажду хвілю ся стаєте старшыма, мудрішыма. А то є велика річ. Ани не збачіте, а уж будете школярями. Першокласниками.

А на конець іщі єдно речіня, єдна думка: „Любте книжкы! З ілустраціями і без них. Вни ся Вам тісячорако одмінять.“

Ваша авторка, Ваша тета Квета

Сидить на сонїчку,
Пряде співаночку,
Солоденьку, як у снови,
Любить гладканя головь

(Мадіяка)

Рано встане, вже бунтошить,
Піря вітрять, з ним порошить,
Зве ґаздыню коткодаком,
Привитать єй із дарунком
- Знесла єм яїчко.
- Буде на яшнічку.

(Курочка)

Мілый, малый клубочок
Біжыть, як тот пішничок.
Про колячкы, густы травы
Николи не плаче
Планку, грушку на піхлячі
І листя нахваче.
Вшытко несе до домика,
Тот зимушнїй повный дім,
Бо хто в літї не працує –
Буде му голодно в нїм.

(жЇ)

В лїсї бывать,
Гайник не є.
Лїчіть стромы,
Доктор не є.
Хто то є?

(дпэтвД)

Домик носить все із собов,
Періскопы над головов.
Перекрочіть і траву,
Кідь сі глядать потраву.

На зеленій стеженьці
Мілій каждій дїтинці.
Помаленькы, крок за крочком
Робить радість і дїточкам.

Під лопухом, під дубом
Зразу скрыв ся з домиком.
Де є то, де є то?
Під зеленым шапітó!
Хто є то, хто є то?

(Слимак)

Ходить, бродить по дворі
Пан в червенім мундурі.
Хто штось о нїм знать
Гаданку здогадать!

(Півник)

Червеный кабатик має,
З точками го прикрашає:
Од головы аж по пяты,
Любить ся малым дівчатам.

(Ворожка)

В загародї робить шкоду,
Не позерать на уроду.
Попід землю ставлять ходбы,
Переоре вшыткы плоды.
А на кінцю такой днины
Зробить горбок фарбы глины.

(кріт)

Фарбы од выдумкы світа
Здоблять ёго крылця,
Камаратить ся з квітками
Смотрячіх до сонця.

(Мотылюк)

На комині бывать,
По млаках ся бродить,
А на зиму йде до країн,
Де ся жабам водить.

(Бодян)

По луці сі злегка гопкать
А підвечур зацвірікать,
В траві має сховку таку –
Є в зеленім кабатику.

(Цвіркун конюк)

Така маціцька, хвостик довгый
Дїти люблять кожушок сивый
Прінцезна Лада го надїла,
Жебы красу затаїла.

(Мишка)

Хто там рано шарапатить?
Своїм співом вшыткых будить?
То ваш камарат, дїточкы,
Што ся із гребінём гордить.

(Когутик)

Мудра пані з плещаками
Каждому лем радить.
Через день спить,
Вночі блудить
Горами, лїсами.
Чітать з книгы мудростей
І лупкать очами.

(Сова)

Знають і дорослы
Дїти о нїй чули,
Хто бы не знав „злату“...
Што у морї жыє.

(Злата рыбка)

Цілый жывот двоє
В озері плавають,
Не знають, што є гнів –
В ласці нажывають.

(Лагуда)

Хворым дїтём помагать
На хребтї їх носить
Чорный, білый і ґрошак
Гривов ся гоносить.

(Коник)

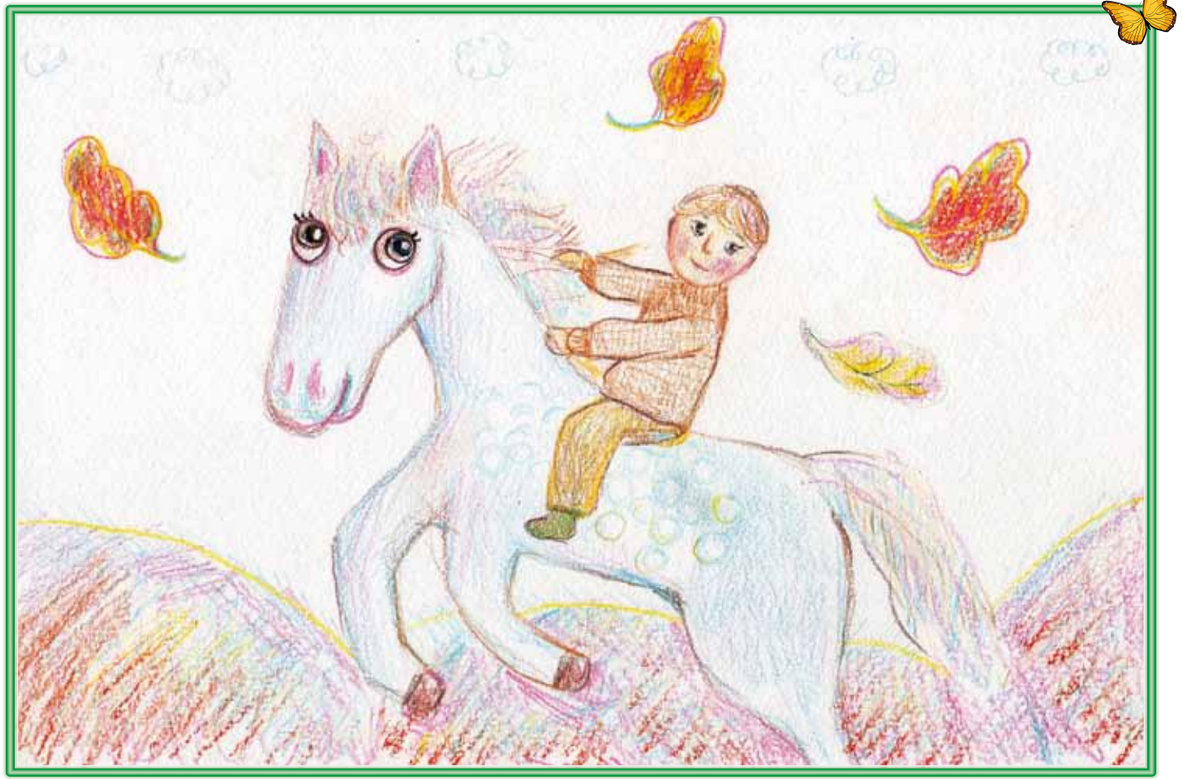

В літі людей потішають,
А на осінь одлітають,
Там, де тепленько є,
Добрі ся їм жыє.

(Ластівки)

На дворі у тюткы
Красный парик лїтком
Хвіст парадный носить,
Фарбами ся пышить.

(Пава)

Штири ніжкы має,
Хвостик му лем грає,
За лоптов любить втїкати,
З дїтками ся вытїшати.

(Пєнк)

Скоро рано, дїти іщі сплять,
Чути в садї співы. Якы?
То рихтують ся на поход
Крылаты вандровникы...

(втютоП)

Бабка з внучков на дорозі
Стрічають ногату.
Бабко, што то за звірятко?
Звеме ї рогата.

„Дупу, дупу ніжками,
Проколю тя ріжками...“
Не бій ся ї, Квет,
Вна йде спокійно гет.

(Коза)

Через зиму звыкне спати
Хоцьде ся вна знать сховати,
А кідь ярьнє сонце выйде,
З каждой дїркы выход найде.

Треба ся мати на позорї,
Бо не вшыткы суть добры звірї,
Як тота, што ся тихо плазить,
І мать їдовитый язык.

(Гадина)

Жывить ся лїсныма плодам
Вшыток мед з дупла выссає
Своє потомство сі хоронить
Мати, бо го радо має.

(Медвідіцк)

Кралёвна і робітніця
Суть єдного роду
Про дїточкы выробляють
Пласты повны меду.

(Пчоли)

У співанках оспівана,
В приповідках описана
Мірять людём час жывота
Кукать лем кідь не є слота.

(ʀɪɥɛoƐ)

Не на плечах, але в ваку
Дїтя сі пестує.
Аж за морём є країна
Де звірятко жыє.

(Кенгуру)

Хто нам молоко дає?
- Звідать ся вчітелька.
- Тета, што є в обході, -
Повідать Андрійка.

Добрї, справнї є то правда
Лем не цалком цїла,
Бо молоко до обходу
Прийде з фармы звірят.

Міджі нима є і таке
Што ся кличе Мілка
Пасе траву, любить сіно
Мать велё молока.

(Корова)

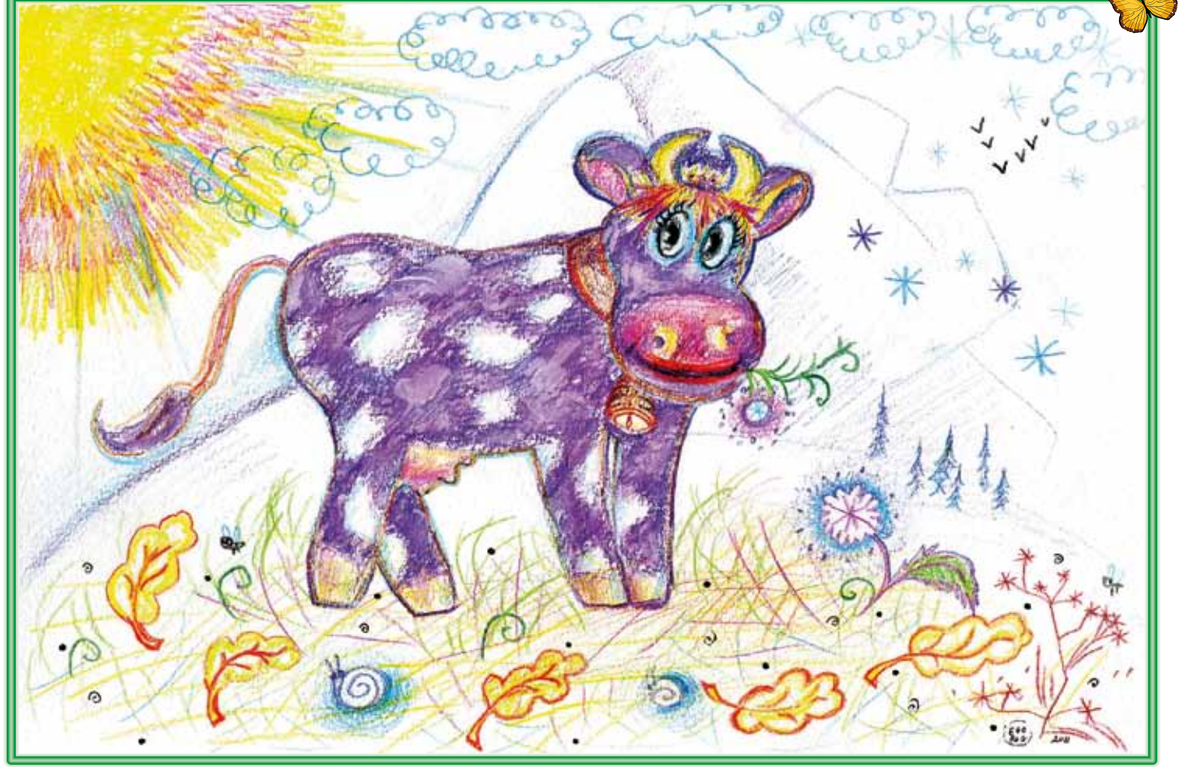

Любить малы ворішкы
Бывать у яловім лїсї
Хвостик пушистый
То коруна на їй красї.

(Ворiшка)

В нашой бабкы на валалї
Є таке звірятко:
Охкать, крохкать, їсти просить
А зве ся

(Паштко)

Є велика парадніця
Ґаздім куркы лем так косить
У людей тым похыбила
Зато хвіст спущеный носить.

(Лишка)

Хто хоче тото звірятко спознати,
Мусить до ціркусу пошатовати.
Вно великый хобот мать
Лем шапіто го сховать.

(Слон)

До заду знає ходити,
Клепетами ущіпнути.
Твердый кабатик облїкать
Під ним ся му легко втїкать.

(Рак)

Высоко, там в горах, бывають
Скалы, лавины добрї знають
Стежкы камінны легко здолають
Окрасов Татер їх называють.

(Кавказкі)

Ціла опанцірёвана,
Помалы крокуе.
Зношать яйця до піску,
В морю часом жые.

(Корытнаўка)

Біла, ряба
Із червеным дзёбаком.
Любить воду,
Любить лїто,
Пасе траву.
Так, так – гварить
Своїм дїтём
Кідь їм несе
Зеренце ай з хробаком.

(Качка)

Гварять му ай
Побігайчік.
Є домашній
І лісный.
В приповідках
Бывать часто
Найщастнішый
І швыдкый.

(заєць)

Довгый хвостик ї крашлить
Її світ – Панама.
Свої дїти барз любить,
Бо є добра мама.

(Налпа)

Як пацеркы
По дворї втїкають.
Ціп – ціпонять,
Кідь їсти не мають.

Жовта грудка -
Єдна, друга, третя.
Суть спокійны,
Кідь їх мама кличе:
Ціпу-ціпу-ціпу
Папаня вже є ту.

(Мамы курятка)

І-а, і-а, і-а
Найкуртша співанка.
Чія же вна є?
Хто її мілує?

(Осцик)

Гварять о нім,
Же є добрый
Ставитель.
Ставлять мосты,
Ставлять грады,
Главнї у водї є барз
Працовитый.

(Бобрик\Бобер)

Гопі-гоп, гопі-гоп, -
Гопкать долов-горї,
Зберать сі зеренця
На ґаздівскім дворї.

(Воробєцкі)

Довгы ногы аж до неба
Має тото звіря.
Голов ховать до піску,
Як мачка до паздіря.

(Пштрос)

Коровка робить му-у.
Кізочка робить ме-е
А котре звірятко
Робить бе-е?
То є гаданка
Про тебе.

(вівця)

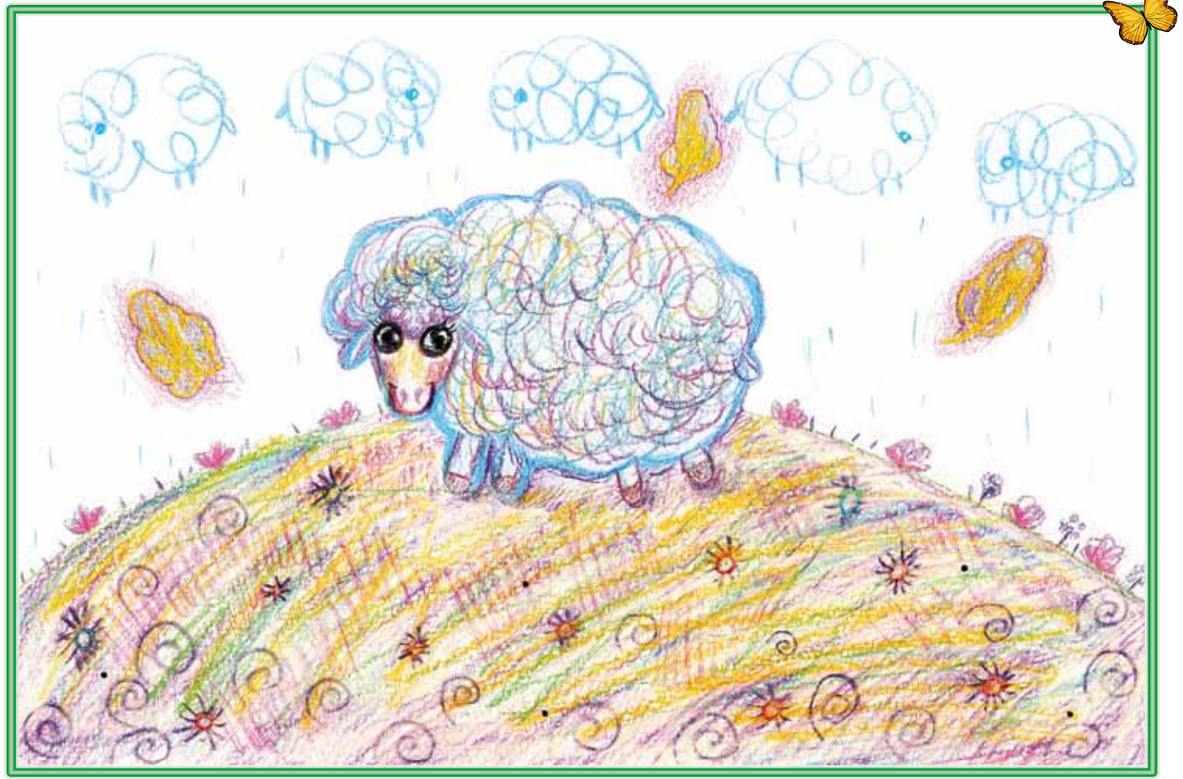

Гордый,
Окорунованый.
Лїс є ёго
Панство.
Як ся озве, то
Навколо
Вшыткы у позорї,
Бо приходить
Краль лїсів
У нашім хотарї.

(Волиняк)

Єден горбок,
Два горбкы
Котре є то
Звіря?
Послухайте
Як жыє
Де ёго коріня:

Крачать із ногы
На ногу,
В піску одпочівать,
Знашать добрї
Спраготу
В горбках воду тримать.
Робить транспорт
По пустынї
Із оазы до оазы,
Бо там жыють
Люде.
Носить і доволенкарів
На своїм хребетї
Аж під піраміды.

(Тяга \ Верблюд)

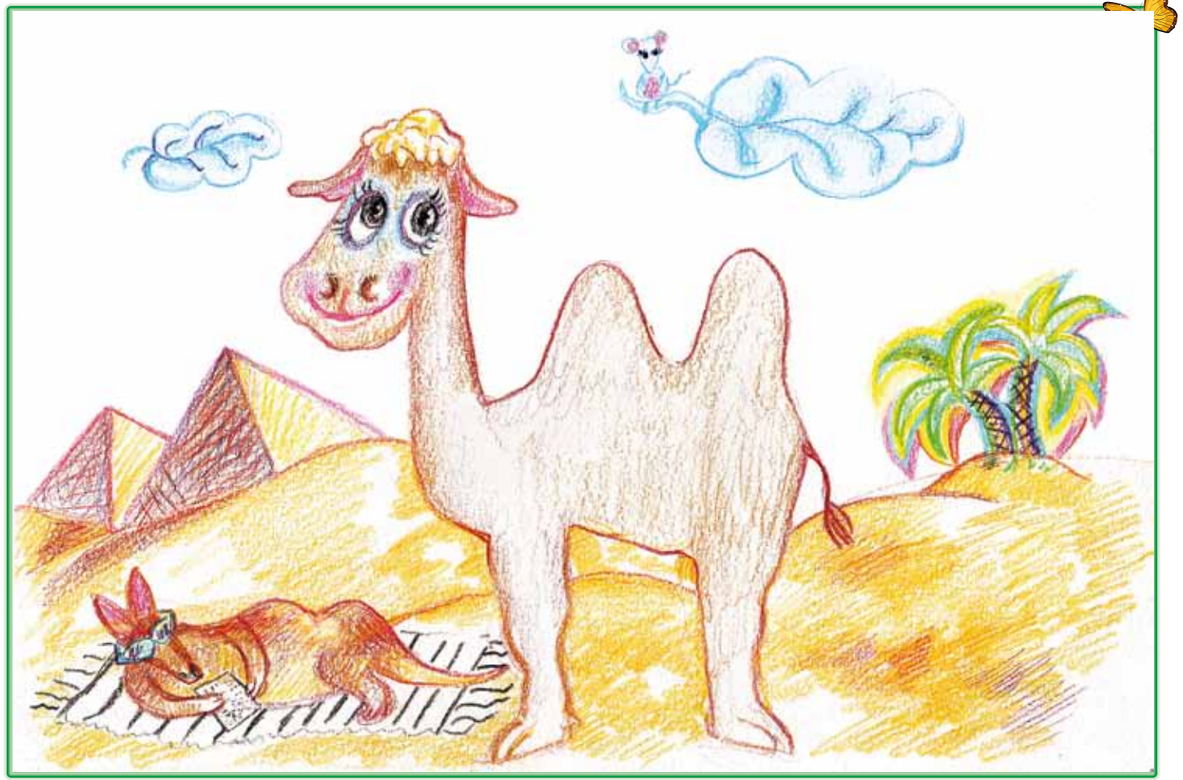

Дрібенькы і бівшы
В лїсах і долинах
Там, далеко в світї
Ай в нашых кончінах.

Бігають по траві,
Зберають деревця.
Вни суть барз робітны,
То кідь будують ся.

В домі сама ходба,
Як у лабірінті.
Порядок в нїм мають,
Якый нїт на світї.

(Мурашки)

Елеґантный
Чорно-білый.
Є чістенькым,
Мілым.

Мать велику
Родину
За поларным
Кругом.

Там лїтують
Там зимують
На покровцї
Білім.

(пінгвіни)

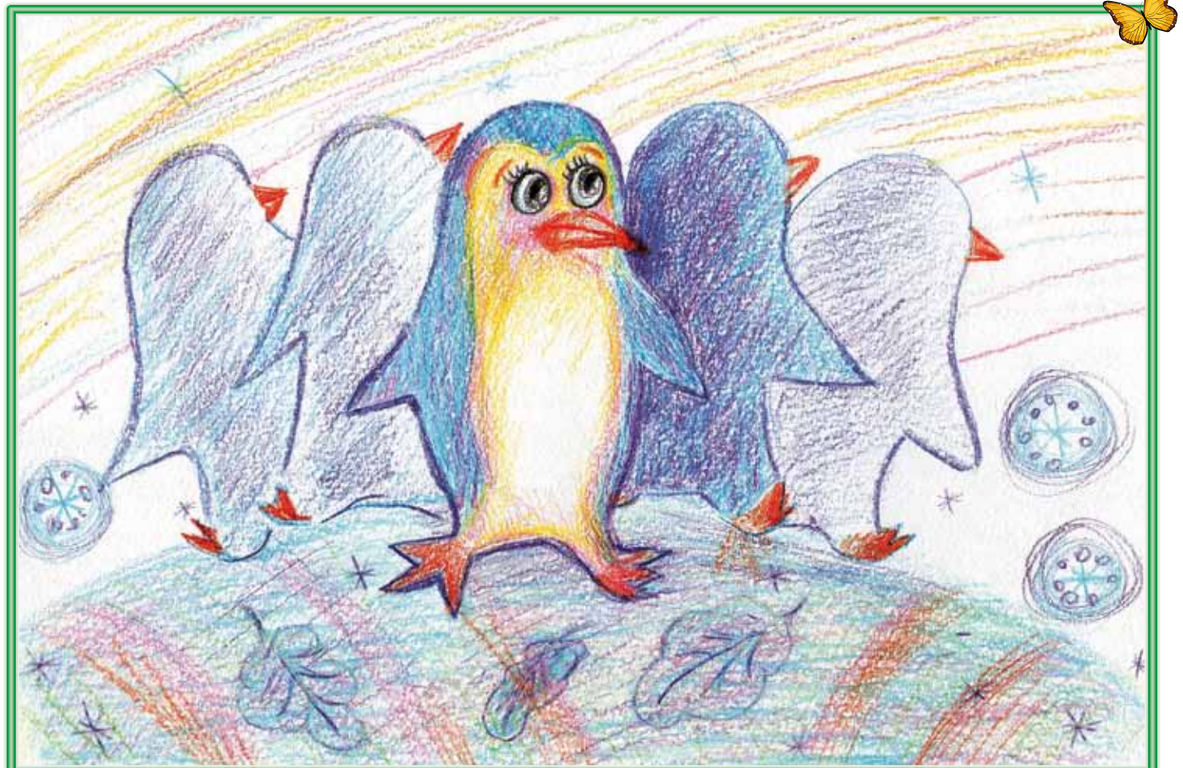

Прилетїв белавый птах
І сїв собі на наш дах.
Просить собі зеренця
Бы мав краснїшы крылця.

Белавенькы, як є небо
Хмарка-дві-три - то не хыба.
Птах мать крылця збелавены
Білым пірём оздоблены.

(Сойка)

Знає воркотїти
Ласку роздавати
Має нїжны крылця
Любить і лїтати.

На ёго ґерочку
Біле, сиве піря
А кідь комусь треба
Робить ай поштаря.

(Голуб - Поштовий голуб)

Мілы дїточкы!

Хто з Вас буде
Тоты вшыткы
Звірятка познати,
Може ся легко на осінь
Школяриком стати.

Кажде ранїчко встає,
До школы ся рыхтує.
Хто то є?

(Школярик)

Květa Morochovičová Cvik
KAMARÁTI SPOD ZELENÉHO DUBA A MODRÉHO NEBA
(Knižka hádaniek pre najmenšie deti)

© Ilustrácie: **Júlia Jegorová Rogová**
Zodpovedný a technický redaktor, grafická úprava: **Mgr. Alexander Zozuľák**
Jazyková redaktorka: **PhDr. Kvetoslava Koporová**

© Vydal: **Spolok rusínskych spisovateľov Slovenska**

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program kultúra národnostných menšín 2011 a týchto sponzorov:
Ing. Pavol Abrhán, Nové Zámky; Mária Ballová, Nové Zámky; Ing. Patrik Halás, H & B Business, s.r.o., Nové Zámky; Ernest Holomáň, Nové Zámky; Bc. Jozefína Hrebeňáková, JOHIMA s.r.o., Belá n/Cirochou; Literárny klub GENERÁCIE, Nové Zámky; Mária Maliničová, Košice; Ing. Adriana Rozsnyóová, Nové Zámky; Bc. Liliana Sabolová, Prešov; Vladimír Vasilišin, Pčoliné a autorka.

Túto publikáciu a ani jej časti nie je možné reprodukovať bez súhlasu majiteľa autorských práv.

Prvé vydanie

ISBN 978-80-89441-19-8

9 788089 441198